

EI VALENCIÀ, EUROPA I NOSALTRES

Ramon Lapiedra - President «Valencians pel Canvi»

La polèmica actual a propòsit de les peticions perquè el català, en particular, tinga algun tipus de reconeixement oficial a la Unió Europea ha posat de manifest una cosa: que en aquest punt l'Estat Espanyol està ben lluny d'haver fet els deures. No és això únicament que el català, el gallec, i l'euskera no tenen cap tipus d'oficialitat fora de les seues Comunitats: és, en el fons, que les llengües a Espanya que no són el castellà són percebudes per l'aparell de l'Estat com una cosa aliena. Alguna cosa amb què cal transigir, mentre s'espera que desaparega i deixi de molestar. Com a molt, hi són percebudes com una realitat que pot legítimament interessar a les Comunitats Autònomes corresponents, però no mai com una cosa pròpia. Si no fos així, com s'explica que, alhora que eixe aparell de l'Estat es vol reservar en exclusiva qualsevol tipus de representació exterior d'entitat, no faça res per la projecció exterior del català, posem per cas? Una projecció que sí que es fa, com ha de ser, amb el castellà, mitjançant l'Institut Cervantes, per exemple.

És d'acord amb aquest tarannà estatal que el Ministre Moratinos va poder fer darrerament unes declaracions, sobre el català i el valencià, d'una falsa neutralitat: allò de “nosaltres direm el que hi diguen els Estatuts d'Autonomia de les Comunitats corresponents”.

S'oblidava així que la Llei de Creació de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua fa seu el Dictamen del Consell Valencià de Cultura sobre “les qüestions lingüístiques”, i que en aquest Dictamen es diu que “El valencià forma part del sistema lingüístic que els corresponents Estatuts d'autonomia dels territoris hispànics de l'antiga Corona d'Aragó reconeixen com a llengua pròpia”. Una definició certament el·líptica, ridículament el·líptica, però no ambigua, de la unitat en una llengua comuna del valencià i el català. S'oblida també que, en aquest mateix Dictamen, en parlar dels noms que convenen a la nostra llengua es diu: la “denominació “*valencià*” ... o altres avalades per la tradició històrica valenciana, o la legalitat vigent, no són ni han de ser objecte de qüestionament o polèmica”. Ara, si a això s'afegeix que hi ha una sentència del Tribunal Constitucional que reconeix a la Universitat de València el dret a usar indistintament el nom de valencià o el nom acadèmic de llengua catalana per a la nostra llengua pròpia, vorem com és de fals separar allò de genèric que diu el nostre Estatut d'autonomia sobre el valencià de tots aquests pronunciaments legals que fan seus la unitat de la llengua.

Però, si no hi hagués prou amb tot això, podríem afegir la normativa legal universitària, on no hi ha més llicenciatura sobre la nostra llengua que la que apareix sota el nom genèric de llicenciatura en català, i on no hi ha més “àrea de coneixement” que la de català. O afegir encara la doctrina filològica d'arreu del món. En definitiva, que una cosa és la neutralitat, i una altra és no saber o no voler saber de què va el negoci.

El pitjor, però, sobre la qüestió s'esdevé a casa nostra amb l'actitud recalcitrant i impresentable del PP: es pacta un Dictamen, després de negociacions llargues i duríssimes, però després no se'n fa cas; plouen les sentències, però s'ignoren completament; l'ordenament legal diu el que diu, però se'l vulnera irresponsablement; i si finalment, els filòlegs diuen tots a una el que no hi poden deixar de dir, se'ls desqualifica i s'eleva un cant perillosíssim a la ignorància, amb la desimboltura del tafur.

Fins a quant estarem sotmesos els valencians a càlculs estrets del PP, d'electoralisme dubtós, en una qüestió com la de la llengua que ens hauria d'unir a tots i ser motiu recurrent de retrobament col·lectiu? Des de quan buscar la salut del valencià hauria de ser un objectiu d'esquerres, i no un terreny comú de coincidència ciutadana? No serà això, entre altres coses, que la dreta al nostre País és un cas d'ignorància que fa vergonya? No serà això que quan algú ha llegit algun llibre, i ha eixit amb els ulls oberts del seu poble, ja sap que determinades diferències en la parla no es poden elevar a la categoria de diferències entre llengües distintes, si no és al preu de fer el més espantós dels ridículs entre la gent que valora, ni que siga una miqueta, allò de llegir i escriure?

Perquè una altra actitud més positiva d'Espanya i d'Europa envers la nostra llengua ens hi podria ajudar, però, no ens equivoquem: si el valencià ha de prosperar amb vista al futur, o si ha de desaparèixer, això depèn essencialment de nosaltres els valencians. De si estem disposats a fer-lo nostre amb alegria i interès, o de si volem empobrir-nos al compàs de la rutina i la insensibilitat. De si aquests que fan un problema de la nostra llengua estan disposats a reconèixer el nus de la qüestió, ço és, que, en un món tan globalitzat com el nostre, el País Valencià en solitari no té el pes demogràfic, ni l'empenta col·lectiva necessària, ni la tradició, per salvar un valencià segregat artificialment de la resta del seu domini lingüístic global. Que el veritable dilema és si salvem el valencià amb els seus trets característics dins la llengua comuna, el català/valencià, o si volem assistir mirant-nos el melic a l'extinció de la nostra llengua pròpia.

(El País , 20 de setembre de 2004)